

KÁLNOKY MÁTYÁS TÖRTÉNÉSZ A SOKAK ÁLTAL KEDVELT ZALÁNPAKAI KIRÁLYI BIRTOKRÓL, A FALUTURIZMUS FELLENDÍTÉSÉRŐL

III. Károly király jövőre Székelyföldre látogathat

A háromszéki Miklósváron élő Kálnoky család Európa-hírű falusi turizmust honosított meg, amelynek visszatérő vendége Károly herceg, Nagy-Britannia új királya, III. Károly. A jeles angliai vendég húsz évvel ezelőtt vásárolt birtokot Zalánpatakon, és 2023-ban is ide várják vissza. Az erdélyi történelmi család vendéglátásáról a 28 éves Kálnoky Mátyás történésszel beszélgettünk, aki a miklósvári családi kastély múzeológusaként látott vendégül a zalánpataki királyi birtokon.

» MAKKAY JÓZSEF

– A nyugat-európai sajtóban már a kétezres évek derekától folyamatosan jelennek meg hírek a Kálnoky család háromszéki vendéglátásáról. Hogyan kezdődött az Erdélyben úttörőnek számító történet?

– A családuk által megalapozott vendégfogadás Miklósváron indult. Szüleim 1997-ben vásároltak egy emeletes házat Miklósváron, amit mi főháznak hívunk. Közben hosszú évek pereskedésével sikerült visszaszerezni az egykori családi birtokot. Szüleim azon töprengtek, hogyan tudják hasznosítani az épületeket, így született meg a falusi vendéglátás gondolata. Kezdetben családi barátokat fogadtunk Nyugat-Európából. Amikor kiderült, hogy komoly érdeklődés van szolgáltatásainkra, 1998-ban a szüleim bejegyezték egy vendéglátással foglalkozó céget. Édesapám felmondta az állását a német Boehringer cégnél, és az egész család ráállt a turizmusra. A zömében Nagy-Britanniából, Németországból, Franciaországból és Magyarországról érkező vendégeket a 2020 tavaszán kitört koronavírus-járvány váltotta fel romániai turistákra.

– Az erdélyi falusi turizmus a kilencvenes években erősödött meg Székelyföldön és Kalotaszegen. A Kálnoky család vállalkozása milyen különbözött az addigi kezdeményezésektől?

– A szüleim 19. századi stílusú bútorokkal rendezték be a házakat. Minden lakáshoz egy rendesen felszerelt fürdőszoba tartozott, de a vendég nálunk nem talált sem tévét, sem internetet. A turisták nem kólát, hanem bodzaszörpöt ihattak hűsítőként. A hagyományos erdélyi falusi környezet nagyon megtetszett a főleg Nyugat-Európából érkező vendégeknél. Hírünk szájról szájra terjedt, és eljutott a nyugati sajtóba is. Egy nálunk

» **A turisták nem kólát, hanem bodzaszörpöt ihattak hűsítőként. A hagyományos erdélyi falusi környezet nagyon megtetszett a főleg Nyugat-Európából érkező vendégeknél. Hírünk szájról szájra terjedt, és eljutott a nyugati sajtóba is.**

nyaraló ismerősétől szerzett ró-lunk tudomást Károly herceg is.

– Nagy-Britannia királya, III. Károly hercegeként mit tudott Erdélyről?

– Károly herceg a Ceaușescu-rendszer idején tiltakozott a falurombolás ellen: egyik híressé vált beszédében felhívta a világ figyelmét a román diktátor veszélyes terveire. Arról is tudott, hogy az 1812–1841 között Erdélyben élt gróf Rhédey Klaudia édesanyjának, Erzsébet királynőnek volt az ükanyja. Kapóra jött, hogy szüleim hagyományos paraszti környezetben fogadják a turistákat Háromszéken. 2001-ben hívta fel édesapámat telefonon, hogy meg-

– *Hogyan esett a választás Zalánpatakra?*

– A Kálnoky család őseinek a 19. század második feléig birtokai és üveggyára működött Zalánpatakon, így jól ismertük az eldugott fekvésű települést. Úgy döntöttünk, hogy Károly herceggel lovas szekeren és gyalog ereszkedünk be a falu fölötti dombokról Zalánpatakra. A vendég élvezte a hosszú, hatórás utat. Amikor egy ösvényen elértük a mai királyi birtok házainak kertjét, Károly az érintetlen táj szépségétől elcsodálkozva azonnal eldöntötte, hogy megvásárolja az eladó telkeket. A 2003-ban nyélbe ütött adásvételt követően a következő négy-öt esztendőben építették újjá a paraszt-

felkeressék az eldugott falut, amit gépkocsival még mindig nehéz megközelíteni. A diplomáciai szabályok tiszteletben tartásával a Bukarestbe érkező herceg a román hivatalosságoknál tett rövid látogatásai után helikopterrel jön Zalánpatakra.

– *A világsajtóban nagy felhajtás kíséri székelyföldi látogatásait. Menynyire zavarja a herceget az újságírók, fotósok jelenléte?*

– Az elején mindig nagy felhajtás volt, de sikerült elérnünk a sajtófotósokkal, hogy kapnak egy mosolyt és integetést a herceg részéről, és onnantól kezdve békén hagyják. Ez egy viszonylag eldugott hely, ahol testőrei és a román titkosszolgálatok emberei ügyelik itt-tartózkodását. Sok fejtörést okoz számukra, hogy Károly herceg közvetlen ember, aki szívesen szóba áll a falubeliekkel, és sokat kirándul. A környező erdőkben sok medve él, de eddig nem adódtak biztonsági gondok Zalánpatakon.

– *III. Károly királyként vajon mikor tér vissza Erdélybe a zalánpataki birtok tulajdonosa?*

– Az angol királyi udvar szabályairól azt kell tudni, hogy királlyá válása után az egykori hercegi birtokokat az új uralkodó átadja a trónörökös hercegnek. Érdekes módon a zalánpataki birtok ezúttal kivételt képez, mert III. Károly nem mondott le fia javára székelyföldi birtokáról. Ez azt jelenti, hogy nagyon ragaszkodik hozzá, tehát vissza szeretne térni Székelyföldre. Édesapám rendszeresen levelezik vele, így valószínűleg 2023-ban is vendégünk lesz. Királyként nyilván bonyolultabb egy ilyen látogatás, de meggyőződésem, hogy megtalálják a módját. A király tisztában van Székelyföld helyzetével, a román–magyar viszonytal, de nem foglal állást, diplomatikusan viszonyul ehhez is. Az mindenképpen sokatmondó, hogy szászföldi birtokai ellenére nálunk tölti el a legtöbb időt, amikor Romániába látogat. A szívéhez nőtt a székelyföldi táj.

– *Az önök által működtetett honlapokon épp úgy foglalni lehet zalánpataki szállást, mint nagy-britanniai turistaoldalakon. Mekkora az érdeklődés a királyi birtok iránt?*

– A koronavírus-járvány előtt óriási volt, szinte folyamatosan telt házzal működtünk. Az elmúlt két évben zömében romániai turisták kerestek fel, és most ismét nő a nyugat-európai vendégek jelentkezése. A 14 ágyas zalánpataki vendéglátás arról is nevezetes, hogy felárral a királyi vendégszobában lehet megszállni. Ez nem luxusturizmusról, hanem elegánsabb falusi vendéglátásról szól. Tapasztalataim szerint a turisták elégedetten távoznak. Az érintetlen zalánpataki mezők és erdők nagy nyári kirándulások helyszínei, ugyanakkor megköszönhetjük a hagyományos erdélyi konyha kínálatát. Megegyezés szerint a külföldi turistákat mi szállítjuk ide a repülőterekről, és itt teljes nyugalmat élveznek.

Kálnoky Mátyás történész a zalánpataki királyi birtokon beszélt a környéken fellendülő faluturizmusról

FOTÓ: BELICZAY LÁSZLÓ

» **A király tisztában van Székelyföld helyzetével, a román–magyar viszonytal, de nem foglal állást, diplomatikusan viszonyul ehhez is. Az mindenképpen sokatmondó, hogy szászföldi birtokai ellenére nálunk tölti el a legtöbb időt, amikor Romániába látogat. A szívéhez nőtt a székelyföldi táj.**

látogatná. Korábban már járt Romániában, és Erdélyben megvásárolt egy szászfehéregyházi házat.

– *Milyen volt a herceg első látogatása a Kálnoky családnál?*

– 2002-ben látogatott el hozzánk Miklósvárra. A szüleim kendőzetlenül bemutatták a hétköznapi székely életet. Székelyföldhöz való kötődésében meghatározó szerepe volt ennek a látogatásnak. Édesanyám elvitte egy székely bácsi házába, ahol tolmács segítségével hosszú beszélgetésbe elegyedett a házigazdával. Látszott az arcán, hogy mekkora meglepetés ez számára. Ilyen környezettel addig nem találkozott. Ahhoz volt szokva, hogy szerte a nagyvilágban előre megrendezett műsorokkal, szavalatokkal, táncokkal fogadták. A mesterkelt vendéglátást nem kedvelte, ezért örvendett a miklósvári látogatásának. Miután szétnézett több székely faluban, édesapámat arra kérte, hogy keressen számára megvásárolható székely portákat.

házakat az egyhektáros területen. Azóta a herceg évi rendszerességgel ellátogatott hozzánk. Zalánpatakon érezte magát legjobban: négy-öt napot tölt itt el kíséretével minden évben. A birtok gondozását ránk bízta, így távollétében mi intézzük a turisták fogadását.

– *Egy szép kivitelezésű kandalló előtt beszélgetünk az egyik vendégházban. Mennyi időt tartózkodik ebben az épületben Károly herceg?*

– Itt szokott ebédelni és vacsorázni, és a kandalló előtti fotelekben tölt el esténként több időt. A szoba helyén istálló és szénatároló csűr állt, amit olyan formán építettek át, hogy megmaradjon a rusztikus, paraszti milió. Ehhez ragaszkodott Károly herceg. Minden épületben fürdőszoba van, és a berendezés, a teljes környezet a régi módosabb paraszti világot idézi. Nem véletlen, hogy a zalánpataki hercegi birtok népszerűvé vált külföldön. Akik figyelemmel követik Károly herceg erdélyi látogatásait, azok közül többen is kedvet kaptak, hogy